

Hospodářská komora ČR k ZVTS - dezinformační kampaň, nebo zásadní neznalost?

SPOLEČNÁ TISKOVÁ ZPRÁVA PK ČR A AK ČR 29. 10. 2019

V příběhu týkajícího se připravované novely zákona o významné tržní síle (ZVTS) a jejím zneužití, která (ostatně jako pokaždé) vzbudila vášnivé emoce mezi jejími odpůrci, napsala Hospodářská komora (HK) a její prezident novou kapitolu. Nekonečný katastrofický příběh o údajné zbytečnosti novelizace ZVTS tak má staronovou kapitolu o milionech smluv a stamilionech nákladů, které zaplatí spotřebitel - občan, jež se tak přidala k předchozím vyprávěným příběhům do knihy o nahrazení domácích dodavatelů zahraničními, o odchodu zahraničních řetězců z ČR, konci slevových akcí a zdražení a nově také nedostupnosti potravin pro nízkopříjmové vrstvy obyvatelstva.

Nyní ovšem několik faktických věcných poznámek. Pokud předkladatel (MZE) nezpracoval hodnocení dopadů regulace (RIA), je to možná proto, že s ohledem na rozsah a obsah novely žádné navýšení administrativní zátěže a nákladů na straně podnikatelů nepředpokládá, natož aby se tyto náklady „princiálně“ přenášely na české domácnosti. Sjednávání milionů nových smluv mezi dodavateli a odběrateli, které si údajně podle prezidenta Hospodářské komory Vladimíra Dlouhého vyžádá stamilionové náklady obchodníků a českých úřadů, patří spíše do říše pohádek a ne do reálného businessu. Navíc drobná věcná poznámka: někde bude řádová chyba (je to asi jako s tím železem ve špenátu), neboť příprava nové smlouvy je otázkou nákladů v řádech tisícikorun možná i desetitisíců korun, ale proč nemluvit rovnou o nákladech v miliardách nebo desítkách miliard? Vypadalo by to daleko lépe, ale to by to musela být pravda.

Vzhledem k tomu, že novela ZVTS i zákon jako takový se vztahuje pouze na podnikatele, a spotřebitelů, jak se opakovaně ukázalo v minulosti, se nijak nedotýká, viz avizovaný zákaz slevových akcí deklarovaný ve vystoupeních prezidenta Svazu obchodu a cestovního ruchu (SOCR), změnili nyní oba signatáři argumentaci a potraviny spotřebitelům namísto zákazu zlevňování přímo zdražují, opět přes avizované obří hypotetické náklady spojené se zaváděním novely. A to přesto, že bylo na první pohled patrné, že obsahem novely vůbec není omezení slevových akcí pro spotřebitele, ale výhradně narovnání vztahů mezi dodavateli a obchodem v rámci provádění akcí a hlavně jasné vymezení podílu na nákladech a rizicích mezi oběma stranami. Co se týče implementace evropské směrnice ministerstvem, tak právě její bezduché převzetí v plném rozsahu by způsobilo přesně to, co oba prezidenti kritizují. To znamená zásadní a zcela novou nejistotu ve smluvních vztazích, vysoké náklady pro drobné dodavatele a chaos v kontrole a vymáhání nového znění zákona. Starost o drobné zemědělce je tedy v tomto případě opravdu namístě, bohužel ale ve zcela jiném kontextu, než nám prohlášení HK snaží podsunout.

Pokud Hospodářská komora a Svaz obchodu a cestovního ruchu a další odpůrci novely chtějí skutečně pomoci malým zemědělcům, měli by naopak trvat na co nejrychlejší a hlavně co nejjednodušší implementaci směrnice s minimálními dopady do podnikatelského prostředí a s co nejširším využitím současného znění zákona o významné tržní síle. Jestliže zástupci řetězců argumentují nahrazením domácích dodavatelů zahraničními, měli by si přečíst připomínky Ministerstva financí, které v souvislosti s novelou zákona konstatuje faktické nedodržování zákona o

cenách, kdy se v maloobchodu často prodává zboží pod nákladové ceny, přičemž toto podnákladové zboží často pochází právě ze zahraničí. Navrhované znění novely proto směřuje k tomu, aby tuzemští dodavatelé měli větší šanci se svojí produkcí prosadit.

Potravináři a zemědělci děkují panu Vladimíru Dlouhému za „upřímnou“ starost a podanou ruku, ale budou se jistě ptát, kde byla, když před pár lety zoufale bojovali o přežití a prezident Dlouhý se více než o malé a střední české firmy z agrárního sektoru staral spolu s viceprezidentkou Novákovou o prospěch zahraničních obchodníků. Možná, že nám to uniklo, ale o žádné aktivitě ve prospěch českých potravinářů ani zemědělců dodnes nevíme. To co naopak víme je, že brát si v populistických, prvoplánových prohlášeních české zpracovatele, potravináře nebo zemědělce jako rukojmí je neférové a takové praktiky je nutno zásadně odmítnout. Stejně tak šíření dezinformací o zbídačování českého spotřebitele a zdražování potravin pro ekonomicky citlivé skupiny obyvatel.

V zahraničí se sice potraviny neprodávají tak často v akci, ale potraviny, které v akci nejsou, stojí výrazně méně. Novela zákona o významné tržní síle tak směřuje nejen k ochraně tuzemských prvovýrobců a zpracovatelů, ale také k ochraně spotřebitele.

Jak dlouho se ještě spotřebitel nechá podobnými dezinformacemi, jaké na začátku tohoto týdne vydala Hospodářská komora, klamat, než přeteče jeho pohár trpělivosti? Řada nakupujících jezdí stovky kilometrů za hranice republiky a mnozí další nakupují potraviny na internetu. Neměly by tak řetězce samy mít zájem na tom, aby jednaly férově nejen se zemědělci, ale také se spotřebiteli?

V Praze 31. října 2019

Ing. Miroslav Koberna, CSc.
ředitel pro programování a strategii
PK ČR

Ing. Zdeněk Jandejsek, CSc.
prezident AK ČR